

GRAMATSKIY & PARTNERS

ATTORNEYS AT LAW

EST. 1998

Зміни у сфері мобілізації та військового обліку

gramatskiy.com

Зміни для бізнесу

-
- ◈ Обов'язки в частині військового обліку
  - ◈ Обов'язки в частині відстрочок
  - ◈ Взаємодія з ТЦК та державними органами
  - ◈ Відповідальність керівника підприємства
  - ◈ Запропоновані зміни по штрафним санкціям
  - ◈ Військово-транспортний обов'язок
-

Підприємство зобов'язане:

- ❖ Вести **військовий облік** призовників, військовозобов'язаних та резервістів у порядку, визначеному КМ України.
- ❖ Щороку подавати до відповідних ТЦК та СП списки громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік призовників.
- ❖ **Оформлювати відстрочку** від призову на військову службу під час мобілізації ТЦК та СП, на території відповідальності якого вони розміщуються (**стосується випадків, коли підприємство бронює своїх працівників**).
- ❖ **Забезпечувати виконання військового обов'язку працівниками** шляхом проведення інформаційних та організаційно-технічних заходів.
- ❖ **Сповіщати працівників про надходження оповіщення (повістки) та забезпечувати явку працівника в ТЦК СП шляхом проведення інформаційних та організаційно-технічних заходів.**
- ❖ У **семиденний строк повідомляти відповідні ТЦК СП про прийняття на роботу (навчання) та звільнення з роботи (навчання) призовників, військовозобов'язаних та резервістів.**
- ❖ Взаємодіяти з органами місцевого самоврядування; місцевими державними адміністраціями/військово-цивільними адміністраціями; ГШ ЗСУ з питань дотримання законодавства про мобілізацію. Механізм реалізації повноважень та взаємодію між підприємством та державними органами буде визначатися КМ України.

Відповідальність керівника підприємства

Відповідальність за невиконання підприємством визначених законодавством обов'язків **несе керівник та посадові особи підприємства**, відповідальні за вчинення тих чи інших дій.
Однак, загальне правило - завжди винен керівник.

Керівники та/або інші посадові особи винні в порушенні правил:

- військового обліку громадян України;
- допризовної підготовки;
- взяття на військовий облік;
- направлення для проходження базової військової служби;
- проходження служби у військовому резерві;
- проходження зборів, мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності;
- призову на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період;
- прибуття за викликом до ТЦК СП,

- **несуть відповідальність згідно із законом.**

Станом на сьогодні відповідальність керівника/посадових осіб не змінена. На розгляді у ВР знаходиться законопроект, яким планується збільшити штрафи за невиконання законодавства про мобілізацію.

Запропоновані зміни по відповідальності

1. **Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку (ст.210 КУпАП) - штраф від двохсот до трьохсот НМДГ (3 400 - 5 100 грн).**
2. **За порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію (ст.210-1 КУпАП):**
  - ✧ на громадян - штраф від трьохсот до п'ятисот НМДГ (5 100 - 8 500 грн);
  - ✧ на посадових осіб - від однієї тисячі до двох тисяч НМДГ (17 000 - 34 000 грн).
3. **За ці ж дії, вчинені повторно:**
  - ✧ на громадян - штраф від однієї тисячі до однієї тисячі п'ятисот НМДГ (17 000 - 25 500 грн);
  - ✧ на посадових осіб - штраф від двох тисяч до трьох тисяч п'ятисот НМДГ (34 000 грн - 59 500 грн).

Військово-транспортний обов'язок

- ✧ Поширюється на громадян та підприємства у власності яких знаходяться ТЗ та/або інша техніка (трактори, сільськогосподарська техніка тощо).
- ✧ У громадянина, який володіє одним ТЗ, такий ТЗ не може бути вилучений/залучений/примусово відчужений.
- ✧ Порядок виконання військово-транспортного обов'язку підприємствами визначається КМ України. Станом на сьогодні керівники підприємств, подають ТЦК та СП щороку до 20 червня та 20 грудня інформацію про наявність ТЗ і техніки, їх технічний стан, а також про громадян, які працюють на підприємствах, в установах та організаціях на таких ТЗ і техніці.
- ✧ Норми безоплатного залучення, вилучення та примусового відчуження ТЗ і техніки визначаються КМ України у відсотках за підприємством за галузями національної економіки.
- ✧ МВС України подає до ТЦК СП відомості про зареєстровані ТЗ, які можуть бути призначені для доукомплектування ЗСУ.
- ✧ Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України подає до ТЦК СП відомості про зареєстровані водні ТЗ, які можуть бути призначені для доукомплектування ЗСУ.

Військово-транспортний обов'язок

- Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів надає до ТЦК СП відомості про зареєстровані трактори, самохідні шасі, самохідні сільськогосподарські, дорожньо-будівельні машини, сільськогосподарську техніку, які можуть бути призначені для доукомплектування ЗСУ.
- Місцева державна адміністрація визначає обсяги та типи ТЗ, які плануються до вилучення.
- ТЗ, які призначені для доукомплектування ЗСУ та перебувають на військовому обліку у ТЦК СП, забороняється відправляти за межі території України та до інших областей, передавати права власності на них юридичним особам або громадянам, в оренду (лізинг), надавати їх як предмет застави для виконання зобов'язань за договорами про надання кредиту та гарантії перед банківською установою, а також вчиняти інші дії, що унеможливають передачу таких ТЗ ЗСУ. Відправлення таких ТЗ під час загальної мобілізації до суміжних областей дозволяється після повідомлення ТЦК СП про місце перебування транспортних засобів на строк не більше одного місяця.
- Передача ТЗ та техніки здійснюється за актом.
- Порядок компенсації шкоди ТЗ, визначається КМ України. Порядок залучення/вилучення/примусового відчуження буде додатково визначений КМ України.

Зміни для військовозобов'язаних

- ◆ Базова загальновійськова підготовка
- ◆ Уточнення облікових даних
- ◆ Обов'язкове носіння військово-облікових документів
- ◆ Повістки
- ◆ Поважні причини неприбуття за повісткою
- ◆ Наслідки неприбуття за повісткою
- ◆ Обов'язки чоловіків від 18 до 60 років
- ◆ Відстрочка

Надіслання повісток

! Надіслання повісток в електронній формі не передбачено

Станом на сьогодні повістка має бути вручена особисто

Проте, зміни передбачають, що повістка може містити електронний підпис посадової особи ТЦК СП.

Відповідно, існує вірогідність, що повістки в електронній формі будуть надсилатися керівникам підприємств, де працює військовозобов'язаний, і в такому разі керівник є відповідальним за передачу повістки працівнику.

Повістка має містити:

- ✧ ПІБ та дату народження громадянина;
- ✧ Найменування ТЦК та СП;
- ✧ Мета виклику
- ✧ Місце, день, і час явки за викликом
- ✧ Підпис (електронний цифровий підпис) посадової особи, яка видала (сформувала) повістку;
- ✧ Роз'яснення про наслідки неявки і про обов'язок повідомити про причини неявки

Під час вручення повістки представники ТЦК СП, **на вимогу громадянина**, зобов'язані назвати свої ПІБ, посади, а також пред'явити службові посвідчення. Процес вручення повістки фіксуватиметься на фото та відео (**починаючи з 18.08.2024 р.**). Також представники ТЦК СП будуть використовувати офіційно дані з Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Поважні причини неприбуття за повісткою

- ✧ Перешкода стихійного характеру, хвороба громадянина, воєнні дії на відповідній території та їх наслідки або інші обставини, які позбавили його можливості особисто прийти у визначені пункт і строк.
- ✧ смерть його близького родича (батьків, дружини (чоловіка), дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини (чоловіка).
- ✧ Причина неприбуття повинна бути підтверджена документами уповноважених державних органів, установ та організацій (державної та комунальної форм власності).
- ✧ Про причини неприбуття особа повинна повідомити ТЦК СП протягом 3 днів з дати, визначеній у повістці (для явки), та з'явитися в ТЦК СП не пізніше ніж за 7 днів.
- ✧ Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період визначається КМ України.
- ✧ Особливості проходження медичного обстеження військовозобов'язаними та резервістами під час мобілізації, на особливий період визначаються МОУ спільно з МОЗ України.

Наслідки неприбуття за повісткою

1. ТЦК та СП звертається до органів поліції для затримання і доставлення особи в ТЦК та СП.
2. Якщо особу доставити неможливо, ТЦК та СП надсилає на відому адресу особи вимогу (форма якої буде затверджена КМ України) про виконання обов'язку.
3. Вимога надсилається рекомендованим листом.
4. Якщо особа не отримала лист, то відмітка пошти про неможливість вручення - вважається датою отримання.
5. Якщо особа не виконала вимогу, ТЦК та СП звертається в суд загальної юрисдикції з вимогою позбавлення права керування ТЗ такою особою.
6. Виконавча служба виконує рішення суду в прискореному режимі.
7. Додатково накладається на особу штраф.

Військова підготовка та базова служба

Це нововведення. Раніше передбачалась лише строкова служба тривалістю 12 або 18 місяців, залежно від освіти, для чоловіків у віці 18-27 років. Під час воєнного стану призов на строкову службу не відбувався.

- ✦ **Базова військова підготовка** — аналог військової кафедри, який буде обов'язковим для всіх студентів чоловічої статі, крім непридатних чи тих, хто вже проходив службу (жінки - добровільно). Після завершення такої підготовки особа отримує військово-облікову спеціальність.
- ✦ **Базова військова служба** — аналог строкової служби. Її проходять чоловіки (жінки - добровільно) віком від 18 до 25 років. До 24 років можна обрати рік проходження служби. Хто навчається, має відстрочку до 24 років. Терміни такої служби — п'ять місяців у мирний час і три місяці під час дії воєнного стану.

Обов'язки чоловіків від 18 до 60 років

1. З'являтися за викликом до ТЦК та СП.
2. Надавати споруди та ТЗ, власниками яких вони є, ЗСУ. Передача здійснюється у встановленому законом порядку.
3. Проходити медичний огляд.
4. В **добровільному** порядку **реєструвати електронний кабінет**.
5. Громадяни України, які перебувають на військовому обліку, **зобов'язані протягом 60 днів [до 17.07.2024] з дня набрання чинності цим Законом уточнити адресу проживання, номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти (за наявності електронної пошти) через ЦНАП або електронний кабінет, або у ТЦК та СП**. У разі перебування за кордоном – шляхом повідомлення на офіційну електронну адресу або на офіційний номер телефону, які зазначені на офіційному сайті ТЦК СП, або через електронний кабінет.
6. Громадяни України, які були зняті з військового обліку у зв'язку з вибуттям за межі України на строк більше трьох місяців, зобов'язані протягом 30 днів з дати набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України, що визначає особливості ведення військового обліку громадян України, які постійно або тимчасово перебувають за кордоном, стати на військовий облік громадян України.

Обов'язки чоловіків від 18 до 60 років

7. Мати при собі **військово-обліковий документ** та **пред'являти його представникам ТЦК та СП**, поліцейському, представникам ДПСУ, у випадках перебування у прикордонних районах.
8. Громадяни України, які навчаються у закладах освіти та мали право на відстрочку на час навчання, у разі втрати цього права відповідно до статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" зберігають таке право до завершення поточного навчального року. **Дане положення стосується громадяна, які вступали на другу вищу освіту (зараз така не надає права на відстрочку).**
9. Військово-обліковий документ, що визначає належність його власника до військового обов'язку, **виданий до дня набрання чинності цим Законом, є чинним та не потребує обов'язкової заміни.**

Зміни в законі «Про військовий обов'язок і військову службу»

Закон набуває чинності з дати опублікування

1. Найголовніший результат цього Закону – **мобілізувати тепер зможуть з 25 років.**
2. На строкову військову службу можуть бути призвані особи з 18 до 25 річного віку.
3. Від призову на строкову військову службу звільняються особи, які досягли 25 річного віку.
4. Взяттю на військовий облік призовників підлягають особи, які не служили строкову службу та не досягли 25-річного віку.
5. Взяттю на військовий облік військовозобов'язаних підлягають особи, які не служили строкову службу та досягли 25-річного віку.

Зміни в частині реєстру призовників

Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення порядку обробки та використання даних у державних реєстрах для військового обліку та набуття статусу ветерана війни під час дії воєнного стану набуває чинності з дати опублікування»

Держатель реєстру – Міністерство оборони України

Розпорядники реєстру – Генеральний штаб Збройних Сил України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України та розвідувальний орган Міністерства оборони України

МОУ, Генштаб, СБУ – використовуватимуть дані військовозобов'язаних, які підтягують до реєстру автоматично.

До реєстру вносяться такі відомості (згода на обробку даних не потрібна):

- ✧ персональні дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів;
- ✧ службові дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Персональні дані в Реєстрі

- прізвище, відомості про зміну прізвища;
- власне ім'я (усі власні імена), відомості про зміну власного імені;
- **номери засобів зв'язку та адреси електронної пошти"; відомості про батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників та інших представників, а також дітей (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження) – за згодою призовника, військовозобов'язаного, резервіста";**
- відомості про громадянство (зміну громадянства);
- відомості про смерть особи або оголошення особи померлою чи визнання її безвісно відсутньою;
- відомості щодо обмеження цивільної дієздатності, визнання особи недієздатною (поновлення дієздатності);
- **відомості про зайнятість (код ЄДРПОУ та місцезнаходження підприємства, установи, організації, місце роботи, посада, стаж роботи); відомості про переміщення особи на тимчасово окуповану територію України (дата та напрямок); відомості про форму навчання здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти; відомості про досвід роботи за спеціальністю";**
- **відомості про встановлення, зміну групи інвалідності;**
- **відомості про результати медичних оглядів, що проводяться з метою визначення придатності до виконання військового обов'язку;**
- **відомості про притягнення до кримінальної відповідальності на підставі обвинувального вироку суду, що набрав законної сили;**
- унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі;
- відомості про статус ветерана війни;
- **відомості про володіння іноземними мовами;**
- **відомості про дозвіл на зберігання та носіння зброї;**
- відомості про проходження програм підвищення кваліфікації, перепідготовки;
- **відомості про документи, оформлені для виїзду за кордон на постійне проживання, або залишення на постійне проживання за кордоном, або повернення в Україну;**
- **реквізити посвідчення водія (серія, номер, дата видачі, орган, що видав, строк дії, категорія);**
- **реквізити посвідчення тракториста-машиніста;**
- реквізити кваліфікаційного посвідчення члена палубної команди судна; реквізити свідоцтва пілота повітряного судна; відомості про особу, зниклу безвісти за особливих обставин;
- відомості про внутрішньо переміщену особу; **відомості про наявність права на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації;**

Службові дані в Реєстрі

Відомості про виконання військового обов'язку; відомості про результати проходження медичного огляду; відомості про проходження альтернативної (невійськової) служби; відомості про участь у бойових діях.

Всі дані будуть отримуватися АБО шляхом їх надання самою особою, АБО шляхом автоматичної взаємодії з усіма наявними в Україні реєстрами. Це означає, що якщо особа саме їх не внесе (а більшість не внесе), то держава сама їх отримає (*порядок ведення та отримання інформації з Реєстру затвердиться КМ України*).

Зміни в частині обмежено придатних до військової служби

Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист» набуває чинності через місяць з дати опублікування

Громадяни України, які були визнані обмежено придатними до військової служби до набрання чинності цим Законом, **протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом підлягають повторному медичному огляду** з метою визначення придатності до військової служби.

Підстави для відстрочки (найбільш актуальні для роботодавця та військовозобов'язаного)

! Друга вища освіта **НЕ ДАЄ** права на відстрочку

1. **заброньовані** військовозобов'язані;
2. особи з **інвалідність на термін 6 - 12 місяців** (з наступним проходженням ВЛК);
3. жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають **трьох і більше дітей віком до 18 років**;
4. жінки та чоловіки, які мають **дитину (дітей) віком до 18 років, якщо другий з батьків** такої дитини (дітей) помер, **позбавлений батьківських прав**, визнаний зниклим безвісти або безвісно відсутнім, оголошений померлим, відбуває покарання у місцях позбавлення волі, а також **коли особа самостійно виховує та утримує дитину за рішенням суду**;
5. жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батькивихователі, які **виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років**;
6. жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батькивихователі, які виховують дитину, яка хворіє визначеними хворобами;
7. жінки та чоловіки, **на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи**;
8. усиновлювачі у визначених законом випадках;

Підстави для відстрочки (найбільш актуальні для роботодавця та військовозобов'язаного)

9. **зайняті постійним доглядом** за хворою дружиною (чоловіком), дитиною та/або своїми батьком чи матір'ю у визначених законом випадках;
10. **опікун** особи, визнаної судом недієздатною;
11. які мають **дружину (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи**;
12. які мають дружину (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівок (кінцівки), та інших визначених законом випадках;
13. **які мають одного із своїх батьків з інвалідністю I чи II групи** або одного з **батьків дружини (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи, за умови відсутності інших осіб**, які не є військовозобов'язаними та відповідно до закону зобов'язані їх утримувати;
14. члени сім'ї другого ступеня споріднення особи з інвалідністю I або II групи, зайняті постійним доглядом за нею у визначених законом випадках;
15. жінки та чоловіки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років і чоловіка (дружину), який (яка) проходить військову службу за одним із видів військової служби;
16. **здобувачі** професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються **за денною** або дуальною формою здобуття освіти і здобувають рівень освіти, у послідовності, визначеній частиною другою статті 10 Закону України "Про освіту", а також докторант **що є вищим за раніше здобутий рівень освіти** [молодший бакалавр → бакалавр → магістр → доктор філософії (аспірант) → доктор наук] та особи, зараховані на навчання до інтернатури;

Підстави для відстрочки (найбільш актуальні для роботодавця та військовозобов'язаного)

17. **наукові і науково-педагогічні працівники** закладів вищої та фахової передвищої освіти, наукових установ та організацій, які мають науковий ступінь, і педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, закладів загальної середньої освіти, за умови що вони працюють відповідно у закладах вищої чи фахової передвищої освіти, наукових установах та організаціях, закладах професійної (професійнотехнічної) чи загальної середньої освіти за основним місцем роботи **не менш як на 0,75 ставки**;
18. жінки та чоловіки, чиї близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення антитерористичної операції у визначених законом випадках;
19. жінки та чоловіки, чиї близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації;
20. члени сімей (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, рідний (повнорідний) брат чи сестра) осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції Гідності.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації до досягнення 25-річного віку військовозобов'язані, які пройшли базову загальновійськову підготовку (базова підготовка – це нововведення).

Запропоновані зміни в частині штрафів (законопроект № 10379)

Станом на сьогодні прийняте законодавство **не передбачає змін в частині штрафів.**

! Найбільш ймовірним є прийняття законопроекту № 10379 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення».

1. Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку – штраф 3 400 – 5 100 гривень.
2. Порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію:

Для громадян:

- ✧ 5 100 - 8 500 гривень – вперше
- ✧ 17 000 - 25 5000 гривень – повторно або **в умовах особливого періоду**

Для посадових осіб:

- ✧ 17 000 - 34 000 гривень – вперше
- ✧ 34 000 - 59 500 гривень – повторно або **в умовах особливого періоду**

Дякуємо за увагу!

Ключові контакти:

Борис Карась

Адвокат, LL.M, PhD in Law
АФ «Грамацький і Партнери»
+ 380 (44) 416-80-25
kbo@gramatskiy.com

Ернест Грамацький

Адвокат, PhD in Law
Президент АФ «Грамацький і Партнери»
+ 380 (44) 581-15-51
emg@gramatskiy.com

Володимир Дзядевич

Associate
АФ «Грамацький і Партнери»
+ 380 (44) 416-80-15
dw@gramatskiy.com

+380 (44) 581 15 51
+380 (50) 416 80 00

GRAMATSKIY & PARTNERS
ATTORNEYS AT LAW
EST. 1998

www.gramatskiy.com
office@gramatskiy.com